

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 3. An uxor sciens maritum esse voto castitatis obstrictum possit, aut
teneatur debitum petenti reddere?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

Ad 2. diff. min. est debitor ita, ut teneatur se prodere, & spoliare, n. est debitor eo in sensu, ut scilicet conjux innocens delicti conscius possit se absolvere ab obligatione reddendi, C. sic qui fregit contractus fidem, est debitor pœnæ conventionalis, non tamen ita, ut teneatur illam offerre, sed ad eum sensum, ut alter jus habeat ab illo exigendi.

Ad 3. n. min. tenetur enim eousque reddere, donec innocens adulterii conscius se ab ea obligatione absolvat; nam ante talem absolutionem seu exceptionem non est sua possessione spoliandus.

Ad 4. n. in casu adulterii legem esse purè privativam, statimque incurri, hoc ipso, quòd adulter privetur jure exigendi debitum in pœnam sui delicti; adeoque pœnalis sit, seu potius conventionalis, ut dictum est suprà, quæ non debetur ante sententiam Judicis, vel saltem antequam pars ipsa petat.

448 Ad 3. Q. An uxor sciens maritum votò castitatis obstrictum esse, possit, aut teneatur debitum reddere, quidam existimant, quoties conjux graviter delinquit exigendo, toties similis culpæ reum esse conjugem reddentem, atque adeò nec posse, nec teneri reddere, sed reddendo graviter peccare. Rationem dant 1. Quia talis non habet jus exigendi, sed petit injustè,

hoc ipso, quòd ipsa exactio peccaminosa sit, si enim jus haberet, & justè peteret, exactio illa immunis esset à culpa; ergo & reddens similiter peccat, cum reddendo alterius peccato cooperetur, & consentiens redditioni, consentiat petitioni, seu peccato exigentis, 2. Quia conjugi debitum petenti in loco sacro per se non licet illud reddere, quamvis suum petat, & solius sacrilegii sit reus: ergo neque licebit, quando adversus alias virtutes delinquit, cum non sit major ratio, & voto castitatis ligatus id petens crimen sacrilegii admittat. 3. Quia bonum spirituale conjugis præstat corporali: ergo si petenti cum notabili damno corporali proprio, aut alieno v. g. prolis, debitum reddendum non est, à fortiori reddendum non erit, quando petens incurrit damnum spirituale petendo. Alii è contrà, idque probabilius cum Diana p. 3. tr. 5. R. 196. & Bonac. de matr. q. 4. pun. 3. Petr. Soto lect. 16. de matr. Sanch. l. 9. D. 6. Coninch. D. 34. dub. 4. Laym. l. c. aliisque, arbitrantur, & petere posse, & etiam reddere teneri alteri conjugi petenti; quia per votum non amisit dominium corporis alterius conjugis per matrimonium acquisitum, sed tantum peccat exigendo in ordine ad Deum, cui fidem voti violat: ergo conjux, à quo exigitur, tenetur ex justitia reddere: sicut si nummos apud alterum à se depositos peteret ad for-

fornicandum; Quòd enim non semper, quoties peccat conjux petendo, delictum sit reddere, aut eximatur ab obligatione reddendi, passim docent AA. cum S. Th. Abul. Major, Adrian, Petr. Soto. Sanch. Palao Covar. quorum ultimus 4. decret. 2. p. c. 3. §. G. n. 6. duo hæc afferunt exempla. 1. si vir, inquit, affectu fornicatio velit uxorem cognoscere, & ita exigat, lethaliter peccabit: at uxor reddere tenebitur. 2. Si vir existimans matrimonium esse irritum ob impedimentum dirimens, petat; reus est culpæ mortalis: at uxor certò sciens impedimentum non subesse, non potest debitum negare. Et ratio ulterior est, quia reddens debitum non cooperatur peccato exigentis formaliter; quia tantum cooperatur actui ex sua natura licito conjugatis, & quem ipse debet alteri reddere, quamvis aliunde sit peccatum in altero conjugate exigente: at reddens non cooperatur petitioni alterius, sed eâ suppositâ cooperatur copulæ, quæ licita est, & à se debita, quòd inde confirmatur; quia nec cooperatur directè, hoc ipso, quòd non incitet alterum conjugem ad petendum, nec indirectè; quia neque potest peccatum exigentis vitare, cum res propria à vero Domino exigatur, quam lex Justitiæ Domino reddi postulat; neque tenetur peccatum illud evitare; quia pravus finis, vel malicia alterius petentis non vitiat in se actum,

R. P. Leonardelli Soc. Jesu.

nec afficit redditionem, quæ sola est actus reddentis, ut adeò non appareat, unde impedire teneatur illam exigentis malitiam, præsertim, cum non frustra timere possit alterius conjugis indignationem, odium, discordiam, & fortè incontinentiam, ni ejus excitatæ jam concupiscentiæ obsequatur. Fattentur tamen, quoties conjux, à quo debitum exigitur, potest commodè absque timore odii, indignationis, & incontinentiæ alterius conjugis peccantis mortaliter exigendo, & absque suo damno id impedire, teneri illum ex præcepto correctionis fraternæ ad alterum à peccato avertendum, eò quòd charitas exigat, & obliget ad proximum à peccato retrahendum, ubi id commodè fieri potest.

Porrò ad dignoscendum, sit ne culpa, nec ne debitum reddere, ubi petens exigendo delinquit, has tres regulas communiter statuunt DD. cum Petr. Soto citt. *leñ. 16. de matr. in fin.* Covar. l. c. §. 1. n. 6. Sanch. citt. l. 9. D. 6. n. 7. Coninch. D. 34. dub. 4. Palao D. 3. de spons. pun. 5. §. 11. Laym. l. 5. tr. 10. 3. p. c. 1. Henriq. l. 11. cap. 15. Prima. Quando culpa petitioni conjuncta provenit ex circumstantia, tenente se ex parte solius petentis, v. g. si petat, ob malum finem, vel sit voto castitatis astrictus, tunc non tantum petitioni annuere potest, sed etiam reddere tenetur, nisi

Qqq fortè

fortè ille jure petendi privatus sit, ut fit per incestum, & adulterium; nam si incestuosus, vel adulter, qui etiam voto castitatis obstrictus est, debitum petat, ipsi negari potest; imò verò frequentius in tali casu ex charitatis lege negari debet. Aliud verò est in casu, quo conjux jus petendi integrum servat, & solum contra virtutem Religionis peccat, v. g. si voto continentiae absque conjugis consensu se astrinxerat, tunc reddendi necessitas incumbit, si instanter petatur; quia, ut supra dictum est, ligatus voto castitatis non amisit dominium corporis per matrimonium acquisitum, sed petens tantum peccat adversus Deum, cui fidem violat: ergo tenetur conjux ex Justitia petenti reddere rem suam, sicuti si nummos apud te depositos haberet, & Deo promittere non exacturum, si postmodum exigeret, tu obligatus esses concedere, quia ex promissione Deo facta nullum jus illos retinendi acquisivisti. Ergo similiter in posito casu. Secunda regula: quando culpa petitioni annexa provenit ex circumstantia tenente se ex parte actus conjugalis, seu tali, quæ ipsum actum externum vitiet, tunc ordinariè illicitum est reddere, peccasque reddendo, prout alter delinquit petendo, v. g. si petat in loco sacro, cujus scilicet sanctitati talis actus per se repugnat, in loco publico, utpote qui honestati naturali adversatur, vel petat cum periculo abortus,

vel damni prolis, ad cujus bonum actus ille suapte natura ordinatur, vel tui, aut petentis gravis nocu- menti; tunc enim ipsa redditio eandem habet malitiam, quia sicut petitio afficitur pravâ illâ circumstantiâ, ita, & redditio; utroque enim polluit locum sacrum, adversatur honestati, estque in damnum tertii, &c.

Dixi *Ordinariè*; quia necessitas interdum excusat à culpa, vel utrumque, vel solum reddentem; nam aliquando ex negatione debiti timeri possunt graviora mala, quam ex ejus concessione, in quo casu jam petita copula illicita non erit, ut notant Palao, & Laym. l. c.

Tertia regula est, quando exactio aut petitio debiti est solum culpa venialis, tunc reddere nulla est culpa saltem ordinariè, quia ordinariè adest causa excusans reddentem à veniali, v. g. ne uxor marito petenti displiceat, ne excitentur odia, & discordia inter conjuges, ne absque sua culpa privetur jure reddendi &c. quo in casu plerumque etiam obligari ad reddendum affirmant Petr. Sotus, l. c. Sanch. l. c. Navar. Laym. & alii.

Ad argumenta porrò supra pro prima sententia allata responderi potest.

Ad 1. R. petentem per votum non amisisse jus corporis alterius
acqui-

acquisitum per ipsum matrimonium, sed petere injustè duntaxat quoad debitum modum; to enim injustè dupliciter summi potest, 1. quatenus petens non habet jus in re petita, ut si petat alienum; & tunc reddi non debet, 2. quatenus petens debitum modum non servat, licet jus habeat in re petita, ut contingit in posito casu; & tunc reddendum est, & reddendo non cooperatur formaliter ad peccatum, nec ille actus est consensus cooperationis, ut supra indicatum est.

Ad 2. disparitas est, quòd in illo casu circumstantia vitians teneat se ex parte ipsius actus, qui sanctitati loci sacri repugnat, in altero autem casu tenet se ex parte solius petentis, ut patet ex dictis in prima, & secunda regula communiter recepta.

Ad 3. n. c. quia damnum temporale non est in hominis potestate vitare, sicuti est spirituale; quod si sit in illius potestate, ut dum quis petit gladium ad se vulnerandum, vel occidendum, infert sibi damnum circa corpus, in quod nullum habet naturale dominium in ordine ad illum usum vulnerationis, mutilationis, aut interfektionis: at ubi solum est damnum spirituale, illud est circa animam, cujus homo dominium morale habet, cum illam Deus reliquerit in manu consilii sui, ut notat citt. Sanch.

Ad 4. Q an ab obligatione reddendi debitum conjugale excuset conjuges gravis difficultas, quam habent in alendis filiis, si multiplicentur? R. si conjuges inter se conveniant abstinere à copula conjugali, ne proles multiplicetur ob dictam difficultatem, nullum tunc erit peccatum abstinere, ut docent Navarr. in man. c. 16. n. 33. Palud. in 4. dist. 31. q. 3. a. 2. S. Antonin. par. 3. tit. 1. c. 20. §. 6. Sanch. D. 25. n. 1. Laym. l. c. n. 6. aliique communiter. Verùm difficultas & controversia est inter DD. an secluso pacto alter possit debitum negare petenti, ne filii multiplicentur ob dictam difficultatem eos alendi. Ubi

Rodriq. sum. c. 243. concl. 1. Sotus in 4. d. 32. q. unic. a. 1. Sanch. l. 9. citt. D. 25. n. 3. Diana par. 3. tr. 4. R. 213. & part. 9. tr. 7. R. 3. vers. verùm. Eman. Sà verb. debitum n. 8. Petr. Ledesm. de matr. q. 64. a. 1. Gasp. Hurtando D. 10. de matrim. difficult. 12. aliique censent, cessante incontinentiæ periculo nullam culpam mortalem committi in ea debiti negatione, imò non nulli cum Sanch. nullum peccatum, nec veniale, agnoscunt ea de causa debitum negare.

Moventur 1. quia in aliis etiam debicis solvendis excusat magna incommoditas, & difficultas: cur ergo non etiam in hoc excuset?

Qqq 2 2. Non